

Ionuț Simion
Președinte AmCham Romania
13 aprilie 2020

Pentru ZIARUL FINANCIAR

@ Ati facut o evaluare a impactului Covid19 la nivelul companiilor membre AmCham in T2 si pe tot anul ca cifra de afaceri si numar de salariati? Practic cum arata previziunea pietei la inceputul lui 2020 si cum arata acum?

În săptămâna 16-20 martie am derulat un sondaj în rândul membrilor AmCham cu privire la estimările privind impactul general al pandemiei COVID-19 asupra afacerilor lor în România. Dintre cele 96 de companii care au participat la sondaj, aproape 21% anticipau un impact mai mare de 40%, în timp ce alte 41,6% dintre companiile respondente evaluau impactul în intervalul 20 – 40%. Doar 37,5% au preconizat un impact mai mic de 20%.

O estimare la nivel de cifră de afaceri și număr de angajați la momentul sondajului nostru, cel puțin în cazul companiilor mari cu operațiuni complexe, prezente pe mai multe piețe, nu a fost posibilă. Am avut un număr de companii care ne-au comunicat că nu pot raspunde întrucât evaluările de impact erau încă în derulare și altele cărora le-a fost imposibil să estimeze, contextul național, european și global fiind foarte incert.

Fără a fi surprins în mod specific acest aspect, credem că estimările furnizate de cele aproape 100 de companii care au participat, se referă la impactul general, inclusiv asupra personalului. Avem cu privire la acest indicator încadrarea respondenților în funcție de numărul de angajați, astfel:

13,54% au peste 1.000 de angajați; 10,42% între 250 – 1.000 de angajați; 16,67% între 100 – 250 de angajați; 37,50 între 20 – 100 de angajați iar 21, 88 – până în 20 de angajați.

Deși în sectorul privat așteptările pentru evoluția economiei în 2020 erau rezervate datorită presiunilor bugetare și anului electoral, cu siguranță nicio previziune pentru 2020 nu lua în calcul ca trimestrul 2 să debuteze 1.005.552 contracte individuale de muncă suspendate și 209.851 contracte individuale de muncă încetate^[1] conform statisticilor publicate de Ministerul Muncii. Suspendarea/încetarea raporturilor de muncă a afectat în special lucrătorii din sectoare precum industria prelucrătoare, construcții, sectorul auto, comerțul cu ridicata, hoteluri și restaurante, domenii care înainte de criza COVID aveau serioase dificultăți în a găsi forță de muncă disponibilă pe piața din România. Problema majoră cu care se confruntă companiile la acest moment în ceea ce privește evoluțiile economice este incertitudinea. Este dificil de spus care este orizontul de timp în care restricțiile privind interacțiunile sociale vor fi relaxate, prin urmare impactul asupra activităților economice este la fel de complicat de estimat.

^[1] <http://mmuncii.ro/j33/index.php/ro/comunicare/comunicate-de-presa/5872-situa%C8%9Bia-contractelor-individuale-de-munc%C4%83-suspendate-%C3%AEncetate,-la-data-de-10-aprilie-2020>

@ Cum difera impactul Covid19 de la un sector la altul? Cine sunt cei care ar putea iesi castigatori din aceasta criza?

Într-o măsură mai mare sau mai mică, toate industriile sunt afectate, și așa cum vedem că se întâmplă și în România, situația este dinamică și imprevizibilă pe fondul stării de urgență. Cele mai afectate industrii în primul val – și poate cel mai puternic, sunt cele din domeniul turismului și ospitalității, transportului, unele tipuri de comercianți – alții decât cei din domeniul produselor farmaceutice, alimentare sau bunuri esențiale. Impactul crizei se manifestă cu un efect de domino pe tot lanțul valoric iar mecanismul prin care acest șoc se manifestă la nivelul economiei este complex deoarece afectează atât cererea cât și oferta de bunuri. Mai devreme sau mai târziu sectoarele economice ajung să fie afectate prin contagiune pentru că atât cerea cât și oferta se contractă per ansamblu. Explicat de o manieră simplificată cheltuielile unei persoane sau companii sunt venituri pentru o alta. Pe măsură ce aceste cheltuieli se contractă, veniturile scad proporțional și criza se propagă. Diferența cu privire la impactul crizei o fac acei factori de adaptare precum capacitatea de a oferi bunuri sau servicii prin canale care nu sunt afectate de măsurile de distanțare socială.

Odată cu introducerea stării de urgență au urmat industriile din domeniul auto, sectorul financiar-bancar, sectorul serviciilor, în special a celor care necesitau prezența fizică a clienților. Dependența de lanțurile de distribuție și aprovizionare, de vânzările la export, sau nivelul de digitalizare a companiei sunt alți factori care influențează continuitatea afacerii în contextul crizei actuale și magnitudinea impactului. La acestea se adaugă și factorul psihologic, subiectiv care modifică comportamentul consumatorilor și clienților în perioade de criză, dar și factorul obiectiv legat de erodarea veniturilor datorită disponibilizărilor.

Totodată, evoluția pandemiei generează aproape zilnic noi restricții, cele mai multe imposibil de anticipat la declanșarea stării de urgență, afectând sectoare noi, cel mai recent fiind sectorul agricol prin recenta suspendare la export de cereale, derivate și produse de panificație.

Nu este neglijabil impactul pe care îl pot avea distorsiunile/blocajele create în procesele de business de unele măsuri adoptate în regim de urgență cu scopul de a sprijini operatorii economici, de aceea comunitatea de afaceri susține nevoia unui dialog susținut, chiar și într-un astfel de context, pentru a evita ca intervențiile guvernamentale menite să sprijine mediul economic să ajungă în fapt să aibă un caracter discriminatoriu și nesustenabil. Au fost transmise semnale de acest fel dinspre sectoarele de energie/utilități, imobiliare, farma, comerț, pentru a enumera doar câteva dintre acestea.

Cu privire la industriile care pot conta pe o profitabilitate chiar și în urma acestei crize, aici putem încadra cu siguranță domeniul IT, întrucât pe de o parte munca de la distanță era deja o formă mai intens utilizată decât în alte domenii, iar pe de altă parte în situații de criză și de schimbări accelerate crește cererea de platforme și soluții digitale pentru a rezolva noile provocări.

Este interesant de menționat că 52% dintre companiile membre participante la sondajul AmCham au confirmat că dispun de o capacitate de 100% de muncă de la distanță iar alte 23%, de 75%. Totodată, asigurarea infrastructurii IT pentru a face față muncii la distanță și mutării operațiunilor online a fost una dintre primele măsuri luate de companii în anticiparea impactului măsurilor de distanțare socială.

Așa cum se văd lucrurile acum vor ieși întărite din criză acele domenii sau companii care s-au adaptat rapid condițiilor specifice și au investit masiv în inovație pentru a face față presiunii fără precedent și cele pentru care a crescut cererea de produse și servicii în această perioadă. Am putea include aici sectorul medical, telecom, distribuția și comerțul de alimente și bunuri esențiale, dar rămâne un aspect pe care îl vom putea evalua cel mai bine post criză.

În funcție de impactul suferit, unele companii deși vor putea relua activitatea într-un orizont de poate câteva săptămâni, nu se așteaptă să absoarbă șocul acestei crize mai devreme de un an.

@ Ce masuri de relansare ar fi necesare in economie pentru diminuarea impactului crizei?

În primul rând este nevoie de asigurarea cash flow-ului, astfel că una din solicitările reiterate de comunitatea de afaceri la debutul crizei a fost plata fără întârzieri a tuturor datoriilor sau rambursărilor pe care statul, prin autoritățile centrale sau locale, le are către companii. Dat fiind că unii operatori s-au văzut brusc în imposibilitatea de a își continua activitatea, rambursarea sumelor datorate ar fi putut face diferența între supraviețuirea pe piață și faliment pentru unii dintre ei, iar pentru alții ar fi asigurat cash flow-ul necesar continuării activității și susținerii angajaților.

Pe lângă rambursarea datoriilor statului, companiile membre consideră necesare măsuri pentru a asigura accesul la finanțare. Aici salutăm măsurile deja luate prin IMM Invest, însă va fi probabil necesară extinderea sferei de acoperire a unor astfel de măsuri către companiile medii și cele mari care acum nu sunt eligibile pentru acest instrument. Cum Comisia Europeană a relaxat cadrul de acordare a ajutoarelor de stat, România poate și trebuie să recurgă și la scheme de ajutor de stat pentru a susține industriile cele mai afectate.

Totodată, nu este o surpriză pentru nimeni că trebuie făcute eforturi pentru a flexibiliza cadrul legislativ aferent relațiilor de muncă pentru a păstra angajații și a minimiza disponibilizările. Astfel de măsuri ar permite companiilor protejarea capitalului uman și asigurarea precondițiilor pentru o relansare economică rapidă. De asemenea, ar oferi ipotezele unui impact mai redus asupra bugetelor publice deoarece ar reduce presiunea determinată de creșterea accelerată a șomajului și implicit a cererii agregate.

Date fiind constrângerile bugetare pe care România le are și nevoia de a finanța cu prioritate urgențele sanitare și apoi un pachet de relansare a economiei, este necesară și accesarea instrumentelor de finanțare europeană și/sau internațională disponibile în contextul pandemiei COVID. Pentru a veni în sprijinul autorităților, AmCham a pregătit un document care mapează instrumentele de finanțare externă pe care și România le poate accesa.

Merită să subliniem faptul că nevoile sunt mari, iar resursele sunt puține. De aceea, orice măsură trebuie luată cu reponsabilitate, ținând, și cu o evaluare riguroasă. Măsurile de tip "blanket" nu vor face decât să risipească resursele și să aibă un efect insesizabil în economie. S-a menționat deja în spațiul public nevoia de a decupla total criza COVID de inițiativele electorale. Trăim o criză sanitară severă care se întrepătrunde cu o criză economică. Economiiștii din lumea întreagă încep acum să dezvolte modele care combină un șoc sanitar cu unul economic. Nimeni nu știe exact ce va urma, cât va dura și care va fi nota totală de plată. Orice măsură luată acum va fi plătită în viitor de noi toți, atât la nivel de companie, cât și la nivel de individ. Cu cât măsurile sunt luate rațional, pe considerente economice, ținând către sectoarele cele mai afectate și cu potențial de redresare și de multiplicare, cu efect pozitiv în economie și societate, cu atât vom scăpa "mai ieftin". Cu cât măsurile vor avea la bază considerente electorale, cu atât nota de plată va fi mai mare, atât din punct de vedere economic, cât și social.

Legat de cum se iau aceste măsuri, contextul de criză nu anulează nevoia stringentă de consultare și coordonare între decidenți și mediul privat, mai ales pe fondul incertitudinilor legate de evoluția situației atât la nivel național, cât și global. Aș puncta tot aici un alt aspect important și anume alinierea între deciziile executive și cele legislative. Ultimele săptămâni au dovedit că lipsa acestei alinieri poate face ca în practică unele măsuri de sprijin fie să nu își dovedească aplicabilitatea, fie să defavorizeze unele sectoare de activitate.

Având în vedere că 2020 este și un an electoral, asigurarea transparenței, stabilității și predictibilității sunt esențiale pentru adoptarea unor politici publice relevante, moderne, care să răspundă eficient nevoilor din economia reală într-un mod în care să influențeze pozitiv evoluția în plan economic.

Dincolo de măsurile pe termen scurt, relansarea economică și consolidarea capacității României de a face față unor situații de urgență în viitor depind de investiții publice în domenii strategice cum sunt sănătatea, infrastructurile critice, digitalizarea serviciilor publice, educația, activitățile de cercetare-dezvoltare-inovare. O altă măsură economică importantă este lansarea marilor proiecte de infrastructură finanțate de stat care să aibă un efect de angrenare la nivelul întregii economii, în special pentru IMM.

Nevoia de investiții publice strategice în aceste sectoare nu este o noutate sau o prioritate generată de criza curentă, dar vulnerabilitatea României în fața acestei crize dovedește din nou urgența unor măsuri structurale.

Pe termen mediu Romania va trebui să rămână conectată la eforturile de coordonare ale statelor membre UE de a crește capacitatea comună de răspuns în fața unor astfel de provocări prin limitarea dependenței lanțurilor de producție și distribuție de piețe foarte expuse/îndepărtate. Observăm la nivel european ca și la nivel global o preocupare de a asigura bunuri și servicii esențiale prin utilizarea unor resurse și furnizori care nu sunt dependenți de volatilitatea evoluțiilor globale. În acest sens România are șansa în contextul acestei crize să-și reevalueze prioritățile și modelul de creștere economică din această perspectivă.

Cum nevoia de resetare pentru a depăși această criză apare într-un an electoral care este și primul an de mandat prezidențial, anul 2020 oferă o ocazie unică de aliniere transpartinică în vederea trasării unui model de țară multigenerațional care să fie asumat la toate nivelele societății și care să ghideze viitoarea dezvoltare economică și socială a României.

@ Spuneti-mi pe scurt cine sunt membrii asociatiei dvs (cateva exemple) si ce business aduna ei anual.

AmCham Romania reunește în prezent peste 450 de companii membre, firme cu capital american, dar și multinaționale și companii românești. Companiile membre AmCham au investit în România peste 22 mld USD și au, cumulativ, mai mult de 250.000 de angajați în România.

Cele mai reprezentate industrii în comunitatea AmCham sunt IT, farma, servicii financiare, FMGC, consultanță de afaceri, energie, etc.